

Facultad de Ciencias de la Educación y del Deporte

Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoyo Educativo

Asignaturas			
Curso 1			
Código	Nombre	Cuatrimestre	Cr.totales
P02M081V01101	Intervención en Necesidades Educativas de los Alumnos con Discapacidad Intelectual	1c	3
P02M081V01102	Intervención en Necesidades Educativas de los Alumnos con Discapacidad Motriz	1c	3
P02M081V01103	Intervención en Necesidades Educativas de los Alumnos con Discapacidad Sensorial	1c	3
P02M081V01104	Respuesta Organizativa del Centro Educativo y Servicios de Apoyo	1c	3
P02M081V01105	El Deporte como Medio Integrador	1c	3
P02M081V01106	El Deporte Adaptado: Propuestas para una Integración Global	1c	3
P02M081V01107	Desarrollo Psicomotor y Discapacidad	1c	3
P02M081V01108	La Educación Física Adaptada como Herramienta Formativa en la Niñez	1c	3
P02M081V01201	Intervención en Necesidades Educativas de los Alumnos Derivadas del Contexto Socio-Cultural	2c	3
P02M081V01202	Intervención en Necesidades Educativas de los Alumnos con Dificultades Específicas de Aprendizaje	2c	3
P02M081V01203	Metodologías para la Inclusión Escolar	2c	3
P02M081V01204	Las TIC Aplicadas a la Educación Inclusiva	2c	3
P02M081V01205	Alto Rendimiento Deportivo: Los Paralímpicos	2c	3

P02M081V01206	La Actividad Física en Poblaciones Especiales: Personas con Discapacidad Física, Psíquica y Sensorial	2c	3
P02M081V01207	Ejercicio Físico, Salud y Calidad de Vida: Pautas para su Desarrollo	2c	3
P02M081V01208	Trabajo Fin de Máster	2c	10
P02M081V01209	Prácticas Externas I	1c	12
P02M081V01210	Prácticas Externas II	2c	8

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención en Necesidades Educativas de los Alumnos con Discapacidad Intelectual**

Asignatura	Intervención en Necesidades Educativas de los Alumnos con Discapacidad Intelectual			
Código	P02M081V01101			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoyo Educativo			
Descriptores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	1c
Lengua	Castellano			
Impartición	Gallego			
Departamento	Análisis e intervención psicosocioeducativa Psicología evolutiva y comunicación			
Coordinador/a	García Señorán, María del Mar			
Profesorado	Deaño Deaño, Manuel García Señorán, María del Mar Ojea Rua, Manuel			
Correo-e	msenoran@uvigo.es			
Web				
Descripción general	La materia Intervención en necesidades educativas de los alumnos con discapacidad intelectual forma parte del módulo Aspectos Psicopedagógicos de la Educación Especial. Se centra en el desarrollo de las personas con discapacidad intelectual y trastornos generalizados de desarrollo; la evaluación e implicaciones de los procesos cognitivos en sus necesidades de apoyo educativo y, en los sistemas de intervención que promueven la competencia personal y el aprendizaje significativo en estudiantes con discapacidad intelectual y/o trastornos generalizados del desarrollo.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Saber aplicar sistemas de evaluación e intervención a la determinación de las necesidades educativas especiales de los estudiantes con discapacidad intelectual, motriz y sensorial; de dificultades de aprendizaje derivadas del contexto sociocultural, de discriminación por razones de género, clase y etnia y de dificultades de aprendizaje específicas (lectura, escritura y cálculo) delimitando los ámbitos prioritarios de actuación y los apoyos requeridos para promover el aprendizaje significativo y relevante.
A3	Conocer los sistemas adecuados para intervenir en la mejora de la competencia personal del alumnado en aquellos ámbitos de su desarrollo psicológico, social, de actividad física y deportivo que puedan relacionarse con sus necesidades educativas especiales.
A4	Generar destrezas para aprender a diseñar, en colaboración con el profesorado de aula, planes de trabajo individualizado para el alumnado con necesidades educativas específicas integrados en la respuesta organizativa del centro y en los servicios de apoyo, utilizando las TIC y favorecidos por actividades de deporte adaptado o paralímpico y que potencien actividades de salud y calidad de vida.
A6	Saber evaluar las implicaciones del uso de diferentes respuestas educativas ante los problemas derivados de la atención a la diversidad.
B1	Saber aplicar los conocimientos adquiridos sobre el funcionamiento de los procesos neuropsicológicos, las dificultades de aprendizaje y los trastornos del desarrollo, a través de respuestas ajustadas de tipo organizativo, curricular y social de los centros educativos y de los servicios de apoyo, incluyendo la actividad física para poboacións especiais.
B2	(*)Ser quen de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas, así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentando melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos.
B3	(*)Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentando a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as Tics, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.
B4	(*)Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións expostas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixida, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.

Competencias de materia		
Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje
Comprender la naturaleza cognitiva y neurológica de los procesos implicados en el aprendizaje en las personas con discapacidad cognitiva	saber	A1 B1
Conocer las distintas condiciones experimentales de la intervención sobre aprendizaje escolar en discapacidad intelectual y/o trastornos generalizados del desarrollo.	saber	A3 B2
Ser capaz de elaborar y diseñar programas de instrucción y aplicarlos conforme a las condiciones experimentales establecidas y a las necesidades de apoyo de las personas del aprendizaje.	saber hacer	A3 A4 B2
Sintetizar los principales resultados obtenidos en la aplicación de programas, valorando los resultados como aportación al conocimiento actual.	saber saber hacer	A3 A4 A6 B4
Evaluar los resultados de los programas de intervención aplicados a personas con discapacidad intelectual en términos del conocimiento actual del curso.	saber saber hacer Saber estar /ser	A6 B2
Ser capaz de aplicar y comunicar sus resultados a situaciones de dificultades de aprendizaje	saber hacer Saber estar /ser	A1 B3 B4

Contenidos

Tema	
Desarrollo, evaluación e intervención en personas con discapacidad intelectual	Explicaciones de la discapacidad intelectual desde las concepciones de dominio general o dominio específico Evaluación de la discapacidad intelectual Intervención Educativa en la discapacidad intelectual: PREP-L y PREP-M
El alumnado con TDAH	El proceso atencional. Factores determinantes. Déficits de la atención. El trastorno con déficit de atención con hiperactividad. Dificultades personales y escolares Evaluación e instrumentos para el diagnóstico del TDAH Intervención para la mejora del proceso atencional. Análisis de programas.
Desarrollo, evaluación e intervención con personas con trastornos generalizados del desarrollo	Explicaciones del autismo: hipótesis de la Teoría de la Coherencia Central Cognitiva. La teoría de la percepción Criterio diagnóstico: el Inventario del Espectro Autista (IDEA) Intervención Educativa: Desarrollo cognitivo-emocional. Programa de integración Gestáltico Programa de Desarrollo de la Comprensión Social

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión magistral	3	0	3
Seminarios	5	0	5
Trabajos de aula	7	7	14
Tutoría en grupo	10	0	10
Trabajos y proyectos	0	43	43

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodologías

	Descripción
Sesión magistral	Exposición por parte del profesor del contenido principal de los temas.
Seminarios	Actividades enfocadas al trabajo sobre temas específicos de la materia y al análisis de los procedimientos utilizados en el planteamiento sobre el tema.
Trabajos de aula	Desarrollo de ejercicios o proyectos en el aula bajo las directrices y supervisión del docente. Puede estar vinculado su desarrollo con actividades autónomas del estudiante.
Tutoría en grupo	Atención en pequeños grupos para reflexionar sobre los temas, discutir actividades o tareas de los seminarios, sesiones magistrales y/o el trabajo autónomo de los estudiantes.

Atención personalizada

Metodologías	Descripción
--------------	-------------

Tutoría en grupo Orientaciones al alumnado de forma presencial en aula o tutoría o de forma no presencial (correo electrónico o campus virtual) sobre cuestiones relacionadas con las propuestas de seminario, los trabajos o cualquier actividad de aula.

Evaluación		
	Descripción	Calificación
Seminarios	Valoración de la participación activa del estudiante en la discusión de documentos científicos, casos u otras actividades propuestas en el aula	20
Trabajos de aula	Evaluación de los ejercicios o proyectos realizados en el aula y/o de las actividades autónomas del estudiante	40
Trabajos y proyectos	Elaboración y presentación oral y escrita de informes, por parte de los estudiantes, relacionados con los contenidos y/o procedimientos del módulo correspondiente	40

Otros comentarios sobre la Evaluación

Para superar la materia será necesario que los estudiantes obtengan en cada prueba o actividad objeto de evaluación como mínimo el 50% de la calificación en ese apartado

Aquellos estudiantes que no superen alguna de las pruebas o actividades podrán presentarse a la evaluación del primer cuatrimestre, que se celebrará en el período oficial establecido, acorde al programa de la materia.

Habrà una segunda convocatoria en el mes de julio en la que se evaluarán las competencias no adquiridas por el estudiante durante el curso académico.

Fuentes de información

Álvarez, L., González-Castro, P., Soler, E., González-Pienda, J.A. y Núñez, J.C. (Coord.) (2004). *Aprender a atender (un enfoque aplicado)*. Madrid: CEPE.

Bal, E.; Harden, E., y Lamb, D. (2010). Emotion recognition in children with autism spectrum disorders: relations to eye and autonomic state. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 40 (3), 358- 370.

Das, J.P., Deaño, M., García-Señorán, M.M. y Tellado, F. (2000). C.A.S. un instrumento para la mejora cognitiva de atención a la diversidad. *Educación, Desarrollo y Diversidad*, 3 (2), 83-107. ISSN: 1139-9899

Deaño, M. (2001) (Ed.). *Intervención psicopedagógica en la deficiencia mental*. Ourense: GERSAM.

Deaño, M. (2005). *D.N.:CAS (Das-Naglieri: Sistema de Evaluación Cognitiva). Adaptación española*. Ourense: GERSAM

Frith, U. (2004). *Autismo. Hacia una explicación del enigma*. Madrid: Alianza Editorial.

García, J. (1997). *Psicología de la atención*. Madrid: Síntesis.

García-Señorán, M.M. (2002). Evaluación de los procesos cognitivos PASS subyacentes a las habilidades de cálculo mediante el CAS (Cognitive Assessment System). Ponencia presentada en M. Deaño (Coodinador), *Procesos cognitivos PASS y aprendizaje matemático: los usos del PASS para entender y mejorar las dificultades desde cálculo*. Simposium realizado en el VII Congreso Internacional: Exigencias de la Diversidad. *Libro de Actas del VII Congreso Internacional Exigencias de la Diversidad* (pp. 79-82). Santiago de Compostela: VII Congreso Internacional Exigencias de la Diversidad.

García-Señorán, M.M, González, S.G. y Ramalho, J. (2007). PIHA (Programa de intervención en las habilidades atencionales). En M. Deaño (Ed.), *La función de apoyo educativo inclusivo para afrontar las dificultades en el aprendizaje* (pp. 59-74).

Ojea, M. (2009). *Autismo, Asperger. Programa de Integración Gestáltico*. Málaga: Aljibe.

Ojea, M. (2010). *Emociones en niños y niñas autistas. Programa de Desarrollo de la Comprensión Social*. Alicante: PL, Promolibro.

Rivière, A., y Martos, J. (eds.) (1998). *El tratamiento del autismo. Nuevas perspectivas*. Madrid: APNA-IMSERSO.

Tejedor-Tejedor, F.J., González-González, S.G. y García-Señorán, M.M. (2008). Estrategias atencionales y rendimiento académico en estudiantes de secundaria. *Revista Latinoamericana de Psicología*, 40 (1) 123-132.

Vallés, A. (2006). *Alumnos con inatención, impulsividad e hiperactividad: intervención multimodal*. Madrid: EOS.

Otros comentarios

SE RECOMIENDA:

- La asistencia a la primera sesión de clase para poder conocer los objetivos de la materia, la planificación general y las opciones de evaluación de la misma.
 - La asistencia continuada a las sesiones de clases y a las tutorías para poder seguir el desarrollo de la materia por parte de los estudiantes
 - El uso continuado de la plataforma virtual en la que se recogen actividades, orientaciones y criterios de evaluación para el correcto desarrollo de la materia.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención en Necesidades Educativas de los Alumnos con Discapacidad Motriz**

Asignatura	Intervención en Necesidades Educativas de los Alumnos con Discapacidad Motriz			
Código	P02M081V01102			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoyo Educativo			
Descriptores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	1c
Lengua	Castellano			
Impartición	Gallego			
Departamento	Dpto. Externo Psicología evolutiva y comunicación			
Coordinador/a	Gonzalez Gonzalez, Salvador Guillermo			
Profesorado	Asensio Cubero, María Esther Carrera Conde, Iria Gonzalez Gonzalez, Salvador Guillermo			
Correo-e	salva@uvigo.es			
Web				
Descripción general	En esta materia se realiza un abordaje detallado de algunas de las principales discapacidades motrices, así como de los diversos procedimientos y estrategias para la evaluación, diagnóstico e intervención			

Competencias de titulación

Código	
A1	Saber aplicar sistemas de evaluación e intervención a la determinación de las necesidades educativas especiales de los estudiantes con discapacidad intelectual, motriz y sensorial; de dificultades de aprendizaje derivadas del contexto sociocultural, de discriminación por razones de género, clase y etnia y de dificultades de aprendizaje específicas (lectura, escritura y cálculo) delimitando los ámbitos prioritarios de actuación y los apoyos requeridos para promover el aprendizaje significativo y relevante.
A3	Conocer los sistemas adecuados para intervenir en la mejora de la competencia personal del alumnado en aquellos ámbitos de su desarrollo psicológico, social, de actividad física y deportivo que puedan relacionarse con sus necesidades educativas especiales.
A4	Generar destrezas para aprender a diseñar, en colaboración con el profesorado de aula, planes de trabajo individualizado para el alumnado con necesidades educativas específicas integrados en la respuesta organizativa del centro y en los servicios de apoyo, utilizando las TIC y favorecidos por actividades de deporte adaptado o paralímpico y que potencien actividades de salud y calidad de vida.
A6	Saber evaluar las implicaciones del uso de diferentes respuestas educativas ante los problemas derivados de la atención a la diversidad.
B1	Saber aplicar los conocimientos adquiridos sobre el funcionamiento de los procesos neuropsicológicos, las dificultades de aprendizaje y los trastornos del desarrollo, a través de respuestas ajustadas de tipo organizativo, curricular y social de los centros educativos y los servicios de apoyo, incluyendo la actividad física para poblaciones especiales.
B2	(*)Ser capaz de sintetizar e integrar los conocimientos adquiridos sobre evaluación e intervención para aplicarlos en contextos sociales y de aprendizaje del estudiante, conforme a las necesidades de apoyo de las personas con necesidades específicas, así como a la promoción de la actividad física teniendo en cuenta a las poblaciones especiales, fomentando mejoras en su salud y calidad de vida, desde la intervención para la atención a la diversidad sin diferenciar en cuanto a género, oportunidades y accesibilidad para todos.
B3	(*)Desarrollar y saber comunicar adecuadamente el resultado de los programas de asesoramiento y de intervención educativa con familias de personas con dificultades de aprendizaje y desarrollo, fomentando la participación como una metodología para la integración, e estimulando la realización de proyectos que, teniendo en cuenta los valores democráticos de la sociedad europea actual, incluyan las TIC, el deporte adaptado y la actividad física para personas con distintas capacidades.
B4	(*)Saber generalizar a distintos contextos y situaciones el conocimiento y las destrezas adquiridas y continuar estudiando en gran medida de modo autónomo como procura de soluciones y alternativas a las cuestiones expuestas, ajustando las habilidades pertinentes de aprendizaje autodirigida, incluyendo reflexiones sobre las responsabilidades sociales y éticas que suponen la atención a la diversidad.

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje
Comprender la naturaleza cognitiva y neurológica de los procesos implicados en las necesidades específicas de apoyo educativo de las personas con discapacidad motriz	saber	A1 B1
Conocer las distintas condiciones experimentales de la intervención sobre aprendizaje escolar en discapacidad motriz.	saber	A3 B2
Ser capaz de elaborar y diseñar programas de instrucción y aplicarlos conforme a las necesidades de apoyo específico de las personas con discapacidad motriz	saber hacer	A3 A4 B2
Sintetizar los principales resultados obtenidos en la aplicación, conforme a las condiciones del diseño, valorando su aportación al conocimiento actual de la discapacidad motriz.	saber hacer	A3 A4 A6 B4
Evaluar los resultados de los programas de intervención aplicados a personas con discapacidad motriz en términos del conocimiento actual del curso.	saber hacer Saber estar /ser	A6 B2
Ser capaz de aplicar y comunicar sus resultados en situaciones de dificultades de aprendizaje derivadas de discapacidad motriz.	saber hacer Saber estar /ser	A1 B3 B4

Contenidos

Tema	
Desarrollo, evaluación e intervención con personas con discapacidad motriz	Orientaciones sobre la discapacidad Motriz. Factores condicionantes de las diversas discapacidades Motrices. Desarrollo cognitivo y aprendizajes instrumentales Evaluación y diagnóstico de la discapacidad Motriz.Criterios diagnósticos: CAS, DSM-IV, CIF, SIS. Intervención educativa en las discapacidades Motrices.
Desarrollo, evaluación e intervención con personas con parálisis cerebral	Desarrollo cognitivo, desarrollo motor y comunicación y aprendizajes instrumentales Intervención educativa y desarrollo cognitivo-lingüístico y emocional Sistemas Aumentativos y Alternativos de Comunicación (SAAC)
Patologías cerebrales adquiridas	Interpretación de los informes de evaluación y su utilidad Intervención desde una perspectiva multidisciplinar Discusión de casos

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión magistral	3	0	3
Seminarios	5	0	5
Trabajos de aula	7	7	14
Tutoría en grupo	10	0	10
Trabajos y proyectos	0	43	43

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodologías

	Descripción
Sesión magistral	Exposición por parte del profesorado del contenido principal de los temas.
Seminarios	Actividades enfocadas al trabajo sobre temas específicos de la materia y al análisis de los procedimientos utilizados en el planteamiento sobre el tema.
Trabajos de aula	Desarrollo de ejercicios o proyectos en el aula bajo las directrices y supervisión del docente. Puede estar vinculado su desarrollo con actividades autónomas del estudiante.
Tutoría en grupo	Atención en pequeños grupos para reflexionar sobre los temas, discutir actividades o tareas de los seminarios, sesiones magistrales y/o el trabajo autónomo de los estudiantes.

Atención personalizada

Metodologías	Descripción
Tutoría en grupo	Orientaciones al alumnado de forma presencial en aula o tutoría o de forma no presencial (correo electrónico o campus virtual) sobre cuestiones relacionadas con las propuestas de seminario, los trabajos o cualquier actividad de aula.

Evaluación

Descripción	Calificación
-------------	--------------

Seminarios	Valoración de la participación activa del estudiante en la discusión de documentos científicos, casos u otras actividades propuestas en el aula	20
Trabajos de aula	Evaluación de los ejercicios o proyectos realizados en el aula y/o de las actividades autónomas del estudiante	40
Trabajos y proyectos	Elaboración y presentación oral y escrita de informes, por parte de los estudiantes, relacionados con los contenidos y/o procedimientos del módulo correspondiente	40

Otros comentarios sobre la Evaluación

Para superar la materia será necesario que los estudiantes obtengan en cada prueba o actividad objeto de evaluación como mínimo el 50% de la calificación en ese apartado

Aquellos estudiantes que no superen alguna de las pruebas o actividades podrán presentarse a la evaluación del primer cuatrimestre, que se celebrará en el período oficial establecido, acorde al programa de la materia.

Habrà una segunda convocatoria en el mes de julio en la que se evaluarán las competencias no adquiridas por el estudiante durante el curso académico.

Fuentes de información

Basil, C., Soro-Camats, E. y Rosell, C. (1998). *Sistemas de signos y ayudas técnicas para la comunicación aumentativa y la escritura*. Barcelona: Masson.

Centro Nacional de Recursos para Gallardo, M.V. & Salvador, M.L. (1994). *Discapacidad Motórica. Aspectos Psicoevolutivos y educativos*. Málaga: Aljibe.

la Parálisis cerebral y del Retraso Motor. 3ª ed. Buenos Aires: Médica Panamericana.

O.M.S. (1993). *Fomento del Desarrollo del Niño con Parálisis Cerebral. Guía para los que trabajan con niños Paralíticos Cerebrales*. Ginebra: Autor.

Sánchez, J. y Llorca, M. (2004). *Atención educativa al alumnado con Parálisis Cerebral*. Málaga: Aljibe.

Xunta de Galicia. Consellería de Educación e Ordenación Universitaria (2006). *Alumnado con Discapacidade Motora*. Autor.

Recomendaciones

Otros comentarios

SE RECOMIENDA:

- La asistencia a la primera sesión de clase para poder conocer los objetivos de la materia, la planificación general y las opciones de evaluación de la misma.
- La asistencia continuada a las sesiones de clases y a las tutorías para poder seguir el desarrollo de la materia por parte de los estudiantes
- El uso continuado de la plataforma virtual en la que se recogen actividades, orientaciones y criterios de evaluación para el correcto desarrollo de la materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Discapacidade Sensorial**

Asignatura	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Discapacidade Sensorial			
Código	P02M081V01103			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimstre
	3	OB	1	1c
Lengua	Castelán			
Impartición	Galego			
Departamento	Dpto. Externo Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Rodríguez Rodríguez, Juan Luis			
Profesorado	Fernández Cons, M ^a de las Mercedes Gayo Álvarez, María Elena Rodríguez Rodríguez, Juan Luis			
Correo-e	juanluisrr@uvigo.es			
Web				
Descripción general	Esta materia pretende dar a conocer las características del desarrollo y aprendizaje correspondiente a las diversas etapas educativas del alumnado con discapacidad visual y auditiva, con el objeto de ser capaz de diseñar diferentes sistemas de evaluación e intervención en función de las necesidades educativas que presentan.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
A2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.
A3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicológico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.
A4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
A6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.
B1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicológicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.
B2	Ser quen de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicarlos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas, así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos.
B4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións expostas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixida, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje
------------------------------------	-----------	---------------------------------------

Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos implicados na aprendizaxe nas persoas con discapacidade sensorial.	saber	A1 B1
Coñecer as distintas condicións da aplicación de programas en discapacidade sensorial.	saber	A3 B2
Sensibilizarse sobre a necesidade do uso da Lingua de Signos Española.	Saber estar / ser	A1 B1
Ser capaz de elaborar e deseñar programas de intervención para o apoio das necesidades educativas específicas e aplicalos conforme ás condicións experimentais establecidas e ás necesidades de apoio das persoas con discapacidade visual ou auditiva, con especial referencia aos procesos lectores e comunicativos.	saber facer	A1 A2 A3 B2
Sintetizar e avaliar os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual e ao estudante que aprende.	saber facer	A3 A4 A6 B4
Ser capaz de fomentar e aplicar os seus resultados a situacións de necesidades específicas de apoio lector e comunicativo.	saber facer Saber estar / ser	A1 B4

Contidos

Tema

Desenvolvemento, avaliación e intervención con persoas con discapacidade visual	- Desenvolvemento psicolóxico de persoas con discapacidade visual. - Aspectos diferenciais Necesidades educativas especiais dos alumnos e alumnas con discapacidade visual. - A avaliación psicopedagóxica de alumnos e alumnas con discapacidade visual. - Actividades de estimulación para o alumnado con discapacidade visual. - Atención educativa do alumnado con discapacidade visual e orientación a país.
Desenvolvemento psicolóxico, avaliación e intervención con persoas con deficiencias auditivas	- Desenvolvemento psicolóxico de persoas con discapacidade auditiva. - Necesidades educativas especiais dos alumnos e alumnas con discapacidade auditiva. - A avaliación psicopedagóxica de alumnos e alumnas con discapacidade auditiva - Análise das intervencións en necesidades específicas de apoio educativo lecto-escritor e comunicativo. Introducción á LSE. Deseño da intervención en termos de NEE lecto-escritoras e/ou comunicativas.
Desenvolvemento psicolóxico, avaliación e intervención con persoas con sordoceguera	Concepto de Sordoceguera: Clasificación, heteroxeneidade da poboación, forma de agrupar á poboación sordocega, principais sistemas alternativos de comunicación. Fundamentos teóricos e prácticos dos programas de intervención educativa con persoas sordocegas

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	3	0	3
Seminarios	5	0	5
Traballos de aula	7	7	14
Titoría en grupo	10	0	10
Traballos e proxectos	0	43	43

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Titoría en grupo	Atención en pequenos grupos para reflexionar sobre os temas, discutir actividades ou tarefas dos seminarios, sesións maxistrais e/ou o traballo autónomo dos estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Titoría en grupo Orientacións ao alumnado de forma presencial en aula ou tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación		
	Descrición	Calificación
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20
Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40
Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40

Otros comentarios sobre la Evaluación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do primeiro cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Collado, S. y otros (2007). *Discapacidad visual y destrezas manipulativas*. Madrid: ONCE.

<http://www.osepideasthatwork.org/parentkit/24%20-20Learning%20to%20Communication%20%28Spanish%29.pdf>

Fernández del Campo, J. E. (2005). *Del cálculo mental*. Madrid: ONCE.

Gómez P. (2000). *Lasordoceguera. Intervención Psicopedagógica*. En: Martínez, I. Y Villalba. *Aspectos evolutivos educativos de la Deficiencia Visual*. Madrid: Organización Nacional de Ciegos Españoles.

González, T., Sánchez, S. y Suárez, M. (1997). *Adquisición y desarrollo de conceptos básicos*. Madrid: ONCE.

Torres, A. L. (2006). *Atención al educando ciego o con deficiencias visuales*. Costa Rica: EUNED.

Recomendacións

Otros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Resposta Organizativa do Centro Educativo e Servizos de Apoio**

Asignatura	Resposta Organizativa do Centro Educativo e Servizos de Apoio			
Código	P02M081V01104			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descritores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua Impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación Dpto. Externo Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Deaño Deaño, Manuel			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia Crespo Comesaña, Julia Maria de la Fuente Fernandez, Maria Adoracion Deaño Deaño, Manuel			
Correo-e	deano@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia cumple un papel fundamental en el programa del master derivado de su carácter instrumental y formativo. Su carácter instrumental porque trabaja competencias necesarias para ofrecer respuestas educativas inclusivas, de equidad y valores fundamentales para un íntegro desarrollo personal y social. El carácter formativo porque aparece una nueva visión de cómo enseñar y cómo aprender en una escuela inclusiva dentro de una sociedad que respeta y acoge el principio y derecho de una educación para todos y todas. En definitiva para que los profesionales con esta formación puedan, desde una visión crítica y reflexiva, ayudar al alumnado con necesidades educativas específicas de apoyo educativo, en cualquiera de sus manifestaciones			

Competencias de titulación

Código	
A1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
A2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.
A3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.
A4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
A6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.
B2	Ser quen de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas, así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos.
B4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións expostas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixida, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje
Comprender a natureza das adaptacións curriculares e a súa incidencia na aprendizaxe escolar normal e con apoio.	saber	A3 B2
Valorar a necesidade das adaptacións curriculares nas NNEE	saber facer Saber estar / ser	A1 B2
Ser capaz de usar condicións nclusivas nas propostas de planificación curricular.	saber facer Saber estar / ser	A2 A4 B2 B4
Valorar a mellora motivacional da aprendizaxe adaptada inclusivo	saber facer Saber estar / ser	A2 A4 B4
Sintetizar os principais resultados obtidos na aplicación de propostas de acción organizativas, curriculares e sociais conforme ás condicións inclusivas, valorando a súa achega ao coñecemento	saber facer Saber estar / ser	A2 A6 B2 B4

Contidos

Tema	
Conceptualización da organización educativa e as necesidades educativas específicas	Organización de centros, servizos e apoios educativos para o alumnado con necesidades educativas específicas
Marco lexislativo	Regulación dos aspectos organizativos, apoios e servizos
A resposta organizativa do centro escolar	Os organos de goberno, participación e coordinación A escolarización e atención educativa: procedementos, medidas, apoios Documentos programáticos. Servizos de apoio: a súa organización, funcións e actuacións e criterios para a súa intervención
Modelo PASS: un modelo de avaliación e intervección das necesidades educativas. Modelo de avaliación e a súa interpretación: D.N:CAS	Implicación da avaliación para a intervención dean as n.e.e Sistema de intervención: organización da docencia en función de intevección en procesos PASS. Resposta diferencial no aula

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	3	0	3
Seminarios	10	5	15
Traballos de aula	7	2	9
Titoría en grupo	5	0	5
Traballos e proxectos	0	43	43

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Titoría en grupo	Atención en pequenos grupos para reflexionar sobre os temas, discutir actividades ou tarefas dos seminarios, sesións maxistrais e/ou o traballo autónomo dos estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Orientacións ao alumnado de forma presencial en aula ou tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación

	Descrición	Calificación
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20

Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40
Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40

Otros comentarios sobre la Evaluación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do primeiro cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Recomendacións

Otros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
 - A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes
 - O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**O Deporte como Medio Integrador**

Asignatura	O Deporte como Medio Integrador			
Código	P02M081V01105			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descriptores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	1c
Lengua Impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	García Soidan, Jose Luis			
Profesorado	García Soidan, Jose Luis			
Correo-e	jlsoidan@uvigo.es			
Web				
Descripción general	(*)Los distintos deportes pueden ser vehículos integradores socio-educativos, mediante la participación y el desarrollo de "todas" las personas, además de ser un fenómeno cultural y un medio global de comunicación y expresión de género, raza y edad. Por otra parte las personas con discapacidad o con enfermedades degenerativas, han encontrado en el deporte adaptado una forma adecuada de participación e integración social motivante, a través del desarrollo de programas y campañas de promoción y práctica adaptada de distintos deportes.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
A2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.
A3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.
A4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
A5	Aprender a colaborar cos servizos psicopedagóxicos e de orientación familiar, promovendo a mellor resposta educativa.
A6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.
B1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.
B2	Ser quen de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas, así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos.
B3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as Tics, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.
B4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións expostas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixida, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje
(*)Conocer las distintas metodologías que permiten dar respuesta a las necesidades educativas especiales para facilitar el deporte como medio integrador.	saber saber hacer Saber estar / ser	A3 B1
(*)Ser capaz de diseñar programas de intervención basados en metodologías creativas y flexibles según las discapacidades del niño.	saber saber hacer	A4 A6 B3
(*)Sintetizar los principales resultados obtenidos en la aplicación de metodologías inclusivas y deportivas valorando su aportación al conocimiento actual.	saber saber hacer Saber estar / ser	A3 A5 A6 B2 B3 B4
(*)Evaluar los resultados de los programas de intervención deportiva aplicados con metodologías inclusivas a personas con necesidades educativas especiales.	saber saber hacer	A1 A4 A6 B2 B4
(*)Ser capaz de focalizar la temática de la integración/inclusión educativa de niños con capacidades diferentes en las aulas de las instituciones escolares.	saber saber hacer Saber estar / ser	A1 A2 A4 B1

Contidos

Tema	
(*)	(*)
(*)2. Deporte Adaptado Recreativo.	(*)2.1. Deportes adaptados en espacios cerrados. 2.2. Deportes adaptados en espacios abiertos.
(*)3. Deporte Adaptado Terapéutico	(*)3.1. Deportes terapéuticos según las distintas franjas etarias.
(*)4. Deporte Adaptado Competitivo.	(*)4.1. Deporte competitivo local. 4.2. Deporte competitivo de alto rendimiento.

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	3	0	3
Seminarios	5	0	5
Traballos de aula	7	7	14
Titoría en grupo	10	0	10
Traballos e proxectos	0	43	43

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Exposición en pequeno grupo (ata 5), dun tema relacionado co deporte como medio integrador
Traballos de aula	Realizar ou responder de forma individual a un problema plantexado na aula.
Titoría en grupo	Reuniones de traballo en pequenos grupos

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Atención individualizada y/o en pequenos grupos, para discutir temas, problemas y exercicios expostos en clase, en los horarios que se establezcan para este fin.

Avaliación

	Descrición	Calificación
Seminarios	(*)Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas no aula. Respostas a pequenos tests plantexados na aula.	40
Traballos de aula	(*)Traballos de aula Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados no aula e/ou das actividades autónomas do estudante. Realización de traballos en grupos de 2 o 3 alumnos.	20

Otros comentarios sobre la Evaluación

(*)

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en *cadaprueba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da *calificaciónen ese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas&*nbsp; *oactividades&*nbsp; poderán presentarse á avaliación do primeiro *cuatrimestre,que se celebrará no período oficial establecido, *acorde ao programa de *lamateria.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se *evaluarán *lascompetencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Cumellas Riera, Montserrat, **Discapacidades motoras y sensoriales en Primaria : la inclusión del alumnado en Educación Física : 181 juegos adaptados. Unidad Didáctica : deporte adaptado**, 1,

Wells, Christine L, **Mujeres, deporte y rendimiento : (perspectiva fisiológica)**, 1,

Mishchenko, Victor, **Fisiología del deportista : (bases científicas de la preparación, fatiga y recuperación de los sistemas funcionales del organismo de los deportistas de alto nivel)**, 1,

La Caixa: Obra Social, **Deporte, salud y calidad de vida**, 1,

Jiménez Martín, Pedro, **Manual de estrategias de intervención en actividad física, deporte y valores**, 1,

Blasco, Josefa., **Metodologías de investigación en las ciencias de la actividad física y el deporte : ampliando horizontes .**, 1,

Barbieri, Aldo, **Deporte y recreación accesibles : plena accesibilidad para personas con capacidades diferentes**, 1,

Consejo Superior de Deportes, **Violencia, deporte y reinserción social**, 1,

Valencia : Editorial de la UP, **Mujer, deporte y exclusión : experiencias europeas de inserción por el deporte**, 1,

La construcción de la investigación evaluativa : El aporte desde la educación Escudero Escorza, T, **La construcción de la investigación evaluativa : El aporte desde la educación**, 1,

Recomendacións

Otros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**O Deporte Adaptado: Propostas para unha Integración Global**

Asignatura	O Deporte Adaptado: Propostas para unha Integración Global			
Código	P02M081V01106			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Selección	Curso	Cuatrimestre
	3	OP	1	1c
Lingua	Castelán			
Impartición	Galego			
Departamento	Dpto. Externo Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Maceira Gago, Antonio Delfin			
Profesorado	Herrera Pino, Jorge Alfredo Maceira Gago, Antonio Delfin			
Correo-e	amaceira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia trata de presentar los conocimientos actuales sobre los procesos cognitivos y funciones ejecutivas y su aprendizaje y desarrollo para la participación adecuada en el deporte. Asimismo trata de desarrollar los procesos de regulación de la conducta como actividad cognitiva y social organizada para tal participación			

Competencias de titulación

Código	
A1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
A3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.
A6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.
B1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.
B2	Ser quen de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas, así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos.
B4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións expostas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixida, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje
Coñecer os fundamentos teóricos do deporte adaptado e a súa aplicación á educación	saber	A3 B1
Sensibilizarse ante as diferenzas deportivas e físicas e competencias comunicativas co deporte adaptado	Saber estar / ser	A1 B1
Ser capaz de deseñar programas de intervención baseados en metodoloxías deportivas adaptadas e flexibles segundo as necesidades do neno.	saber facer	A3 B2

Sintetizar os principais resultados obtidos na aplicación de programas deportivos adaptados de metodoloxías inclusivas valorando a súa achega ao coñecemento actual.	saber facer Saber estar / ser	A3 A6 B2 B4
Avaliar os resultados dos programas de intervención en deportes adaptados e de integración global a persoas con necesidades educativas especiais	saber facer Saber estar / ser	A6 B2

Contidos

Tema	
Procesos cognitivos e deporte adaptado	Atención, memoria e funcións executivas para a adaptación deportiva. Aprendizaxe dos procesos para a participación adecuada no deporte
Avaliación do deporte adaptado	Avaliación dos procesos e funcións executivas necesarias para a participación adecuada no deporte
Intervención educativa	Aprendizaxe dos mecanismos de regulación da conduta para a actividade deportiva e social organizada.

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	3	0	3
Seminarios	10	5	15
Traballos de aula	7	2	9
Titoría en grupo	5	0	5
Traballos e proxectos	0	43	43

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Titoría en grupo	Atención en pequenos grupos para reflexionar sobre os temas, discutir actividades ou tarefas dos seminarios, sesións maxistrais e/ou o traballo autónomo dos estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Titoría en grupo	Orientacións ao alumnado de forma presencial en aula ou tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
------------------	--

Avaliación

	Descrición	Calificación
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20
Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40
Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40

Otros comentarios sobre la Evaluación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do primeiro cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Cecchini Estrada, J.A., González González-Mesa, C., & Montero Méndez, J. (2007). Participación en el deporte y fair play. *Psicothema*, 19 (1), 57-64.

Estévez-González, A., García-Sánchez, C., & Barraquer-Bordas, L. (2000). Los lóbulos frontales: El cerebro ejecutivo. *Revista de Neurología*, 31, 566-577.

Herrera Pino, J. A., Gutiérrez del Álamo, F. J., & García Álvarez, A. R. (2009). Fundamentos neuropsicológicos del trastorno por déficit de atención e hiperactividad. En F. J. Quintero Gutiérrez del Álamo, J. Correias Lauffer, & F. J. Quintero Lumbreras (Eds.). *Trastorno por déficit de atención a lo largo de la vida (3ra Ed.)*. Madrid: Elsevier.

Martínez-Selva, J.M., Sánchez-Navarro, J.P., Bechara, A., & Román, F. (2006). Mecanismos cerebrales de la toma de decisiones. *Revista de Neurología*, 42, 411-418.

Moreno Murcia, J.A., Cervelló Gimeno, E., & González-Cutre Coll, D. (2006). Motivación autodeterminada y flujo disposicional en el deporte. *Anales de Psicología*, 22 (2), 310-317

Pistoia, M., Abad-Mas, L., Etchepareborda, M.C. (2004). Abordaje psicopedagógico del trastorno por déficit de atención con hiperactividad con el modelo de entrenamiento de las funciones ejecutivas. *Revista de Neurología*, 38 (Supl 1), S149-S155.

Barkley, R.A. (2001). The executive functions and self-regulation: An evolutionary neuropsychological perspective. *Neuropsychology Review*, 11 (1), 1-20.

Rees, T., Ingledew, D.K., & Hardy, L. (2005). Attribution in sport psychology: Seeking congruence between theory, research and practice. *Psychology of Sport and Exercise*, 6, 189-204.

Soprano, A.M. (2003). Evaluación de las funciones ejecutivas en el niño. *Revista de Neurología*, 37, 44-50.

Tirapu-Ustárriz, J., García-Molina, A. Luna-Lario, P., Roig-Rovira, T., & Pelegrín-Valero, C. (2008). Modelos de funciones y control ejecutivo (I). *Revista de Neurología*, 46, 684-692.

Tsai, C.L. (2009). The effectiveness of exercise intervention on inhibitory control in children with developmental coordination disorder: Using a visuospatial attention paradigm as a model. *Research in Developmental Disabilities*, 30, 1268-1280.

Recomendacións

Otros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
 - A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes
 - O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Desenvolvemento Psicomotor e Discapacidade**

Asignatura	Desenvolvemento Psicomotor e Discapacidade			
Código	P02M081V01107			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descritores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimstre
	3	OP	1	1c
Lengua	Castelán			
Impartición	Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Dosil Diaz, Joaquín			
Profesorado	Dosil Diaz, Joaquín			
Correo-e	jdosil@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	En esta materia se realiza un abordaje detallado del desarrollo psicomotor en la infancia y la adolescencia, así como de las dificultades que pueden surgir a lo largo de este desarrollo, y a diversos procedimientos y estrategias para su evaluación e intervención.			

Competencias de titulación

Código				
A1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.			
A3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.			
A4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.			
A6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.			
B1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.			
B2	Ser quen de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas, así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos.			
B3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as Tics, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.			
B4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións expostas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixida, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.			

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje
Comprender a natureza do desenvolvemento psicomotor nas persoas con discapacidade.	saber	A1 B1
Coñecer as distintas condicións experimentais da intervención en desenvolvemento en persoas con discapacidade	saber	A3 B2

Ser capaz de elaborar e deseñar programas de intervención e aplicalos conforme ás necesidades de apoio específico dos persoas con necesidades psicomotrices.	saber facer	A3 A4 B2
Sintetizar os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual.	saber facer	A3 A4 A6 B4
Avaliar os resultados dos programas de intervención aplicados en termos do coñecemento actual do curso.	saber facer Saber estar / ser	A3 A4 A6 B4
Ser capaz de comunicar e aplicar os seus resultados en situacións de apoio educativo	saber facer Saber estar / ser	A1 B3 B4

Contidos

Tema	
Enfoques do desenvolvemento psicomotor.	*
Factores condicionantes do Desenvolvemento Psicomotor.	*
Dificultades no Desenvolvemento Psicomotor.	*
Avaliación das dificultades no desenvolvemento psicomotor.	*
Intervención nas dificultades do desenvolvemento psicomotor.	*

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	3	0	3
Seminarios	5	0	5
Traballos de aula	7	7	14
Titoría en grupo	10	0	10
Traballos e proxectos	0	43	43

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Titoría en grupo	Atención en pequenos grupos para reflexionar sobre os temas, discutir actividades ou tarefas dos seminarios, sesións maxistrais e/ou o traballo autónomo dos estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Orientacións ao alumnado de forma presencial en aula ou tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación

	Descrición	Calificación
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20
Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40
Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40

Otros comentarios sobre la Evaluación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como

mínimo o 50% da cualificación nese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do primeiro cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Recomendacións

Otros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
 - A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes
 - O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**A Educación Física Adaptada como Ferramenta Formativa na Nenez**

Asignatura	A Educación Física Adaptada como Ferramenta Formativa na Nenez			
Código	P02M081V01108			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descritores	Creditos ECTS 3	Seleccione OP	Curso 1	Cuatrimestre 1c
Lengua Impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dpto. Externo Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Maceira Gago, Antonio Delfin			
Profesorado	Herrera Pino, Jorge Alfredo Maceira Gago, Antonio Delfin			
Correo-e	amaceira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia trata de habilitar a través de la adaptación correspondiente para la elaboración, planificación y ejecución de las acciones en el ser humano, procesos que se presentan como deficitarios en personas con diversos tipos de discapacidad			

Competencias de titulación

Código	
A1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
A3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.
A4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
A6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.
B1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.
B2	Ser quen de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas, así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos.
B3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as Tics, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.
B4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións expostas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixida, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje
------------------------------------	-----------	---------------------------------------

Comprender a natureza da educación física adaptada como ferramenta formativa na nenez.	saber	A3 B1
Coñecer as distintas condicións experimentais da intervención en educación física adaptada como ferramenta formativa.	saber	A3 B2
Ser capaz de elaborar e deseñar programas de intervención na educación física adaptada como ferramenta formativa e aplicalos conforme ás necesidades de apoio específico dos persoas con necesidades físicas.	saber facer	A3 A4 B2
Sintetizar os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual.	saber saber facer	A3 A4 A6 B4
Avaliar os resultados dos programas de intervención aplicados en termos do coñecemento actual do curso.	saber facer Saber estar / ser	A3 A4 A6 B4
Ser capaz de comunicar e aplicar os seus resultados en situacións de apoio educativo	saber facer Saber estar / ser	A1 B3 B4

Contidos

Tema		
Fundamentos e procedementos da educación física adaptada.	Conceptos explicativos dos patróns de conduta motriz grossa Conceptos explicativos dos patróns de motriz fina	
Avaliación da conduta e da lateralidade e direccionalidade	Criterios de avaliación da lateralidade Criterios de avaliación da direccionalidade Criterios de valoración da conduta motriz grossa Criterios de valoración da conduta motriz fina	
Adaptación e intervención desde a perspectiva tendo en conta os coñecementos actuais das funcións executivas	A adaptación da educación física desde os coñecementos actuais sobre as funcións executivas Adaptar para elaborar para planificar e executar accións	

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	3	0	3
Seminarios	5	0	5
Traballos de aula	7	7	14
Titoría en grupo	10	0	10
Traballos e proxectos	0	43	43

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Titoría en grupo	Atención en pequenos grupos para reflexionar sobre os temas, discutir actividades ou tarefas dos seminarios, sesións maxistras e/ou o traballo autónomo dos estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Orientacións ao alumnado de forma presencial en aula ou tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación

	Descrición	Calificación
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20
Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40

Otros comentarios sobre la Evaluación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do primeiro cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Artiga-Pallarés, J., Rigau-Ratera, E., & García-Nonell, C. (2007). Relación entre capacidad de inteligencia límite y trastornos del neurodesarrollo. *Revista de Neurología*, 44, 739-744.

Campos, A.L. (2010). Neuroeducación: Uniendo las neurociencias y la educación en la búsqueda del desarrollo humano. *La Educ@ión: Revista Digital*, 143, 1-14.

Castro-Volio, I. & Cuenca-Berger, P. Trastornos del neurodesarrollo (síndrome X frágil) y neurodegenerativos (síndrome de temblor/ataxia) asociados al [crecimiento] de un gen. *Revista de Neurología*, 40, 431-437.

Ducassou Varela, A. (2006) Cuatro aproximaciones a la importancia del movimiento en la evolución y desarrollo del sistema nervioso. *Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y el Deporte*, 6 (22), 87-98.

Gottlob, S. & Oka, Y. (2007). Movement Curriculum for pre-school children with emotional disturbances: A three-stage developmental approach. *Journal of Dance Education*, 7 (1), 14-24.

Kephart, N.C. (1968). *El alumno retrasado*. Barcelona (ES): Luis Miracle.

Lázaro Lázaro, A. (2000). La inclusión de la psicomotricidad en el proyecto curricular del centro de educación especial: De la teoría a la práctica educativa. *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 37, 121-138.

Marcionese, M.C. (2005). *Visual motor coordination and reading: A correlational analysis Part II*. Tesis de Magíster: Rowan University.

Pinto, F. (2008). Lo maravilloso y mágico del neurodesarrollo humano. *Revista Chilena de Pediatría*, 79 Supl (1), 18-20.

Ruiz, L.M., Mata, E., & Jiménez, F. (2005). Percepción visual y problemas evolutivos de coordinación motriz en la edad escolar. *Archivos de Medicina del Deporte*, 22 (107), 213-224.

Ruiz, L.M., Mata, E., Jiménez, F., & Moreno, J.A (2007). Moverse con dificultad en el gimnasio: Consideraciones en torno a un problema educativo y de salud. *Apunts. Medicina de L [Esport]*, 153, 47-54.

Recomendacións

Otros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos Derivadas do Contexto Socio-Cultural**

Asignatura	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos Derivadas do Contexto Socio-Cultural			
Código	P02M081V01201			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Selección	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	2c
Lingua	Castelán			
Impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa Dpto. Externo Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Conde Rodriguez, Maria Angeles			
Profesorado	Brandin Feijoo, Camilo Conde Rodriguez, Maria Angeles Fariña Rivera, Francisca Mosqueda Bueno, Olegaria			
Correo-e	angelesconde@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Con esta materia se trata de sensibilizar a los futuros profesionales de la educación de cómo los condicionamientos socioculturales, étnicos, económicos, de violencia y/o género impactan diferencialmente en el aprendizaje generando con frecuencia necesidades educativas especiales			

Competencias de titulación

Código	
A1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
A3	Cofecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.
A4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
A6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.
B1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.
B2	Ser quen de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicarlos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas, así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos.
B3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as Tics, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.
B4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións expostas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixida, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.

Competencias de materia		
Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje
Comprender a natureza cognitiva dos procesos implicados en aprendizaxe nas persoas con diversidade socio-cultural.	saber	A1 B1
Comprender os procesos de identidade cultural e a diversidade que supón para a aprendizaxe e o desenvolvemento humano	saber	A1 B1
Coñecer distintos programas para o apoio específico educativo á aprendizaxe destas persoas.	saber saber facer	A1 B1
Ser capaz de elaborar e deseñar programas de apoio baseados en estratexias de aprendizaxe e aplicalos conforme ás necesidades motivacionais e de apoio dos persoas con diversidade socio-cultural.	saber facer	A3 A4 B2
Sintetizar os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual.	saber saber facer	A3 A4 A6 B4
Avaliar os resultados dos programas aplicados en termos de estratexias para persoas con diversidade cultural.	saber saber facer	A6 B2
Ser capaz de comunicar e aplicar os seus resultados a situacións de dificultades de aprendizaxe.	saber facer Saber estar / ser	A1 B3 B4

Contidos

Tema	
Familia e sociedade: Incidencia dos factores socio-económicos na aprendizaxe	Formas de análise e avaliación Educación e igualdade de oportunidades. Intervención para a prevención do fracaso e a mellora do rendemento
Explicación da influencia dos estereotipos de xénero nas traxectorias académicas	Expectativas sociais, identidades e traxectorias académicas de alumnos e alumnas. A coeducación e o sistema educativo Orientacións para a intervención
Os malos tratos infantís. Contexto familiar e contexto educativo	Formas de análises e avaliación Intervención ante os malos tratos infantís Intervención para a prevención e tratamento das condutas violentas
Conduas disruptivas, desadaptación social de nenos e novos e as súas consecuencias na aprendizaxe e a desadaptación escolar	Personalidade e Conduta social Desadaptación social e problemas escolares Sistemas de regulación e inhibición da conduta disruptiva
Inmigración e escola	Metodoloxías e técnicas de traballo máis adecuadas para o traballo con inmigrantes Análises de casos. Sistemas de intervención e mellora para as dificultades de aprendizaxe

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	3	0	3
Seminarios	10	5	15
Traballos de aula	7	2	9
Titoría en grupo	5	0	5
Traballos e proxectos	0	43	43

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Titoría en grupo	Atención en pequenos grupos para reflexionar sobre os temas, discutir actividades ou tarefas dos seminarios, sesións maxistrais e/ou o traballo autónomo dos estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Titoría en grupo Orientacións ao alumnado de forma presencial en aula ou tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación		
	Descrición	Calificación
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20
Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40
Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40

Otros comentarios sobre la Evaluación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do segundo cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Armas, M. (2007). *Prevención e Intervención ante problemas de conducta. Estrategias para centros educativos y familias*. Madrid: Wolters Kluwer España.

Baráibar, J.M. (2005) *Inmigración, familias y escuela en educación infantil*. Madrid. MEC.

Espinosa, M.A., Ochaíta, E. y Espinosa, A. (1999). *La educación para la igualdad*. Volúmenes I y II. Madrid: Dirección General de la Mujer de la CAM.

Fernández, J. (coord.). (1988). *Nuevas perspectivas en el desarrollo sexual y de género*. Madrid: Pirámide.

EURYDICE (2004) *La integración escolar del alumnado inmigrante en Europa*. Dirección General de Educación y Cultura de la Comisión Europea.

Lahire, B. (2003). *Los orígenes de la desigualdad escolar*. En Á. Marchesi y C. Hernández (eds.), *El Fracaso escolar: Una perspectiva internacional* (pp. 61-71). Madrid: Alianza.

Mañeru, A. (2002). *La diferencia sexual en la educación*. En *Niñas: La discriminación invisible*. Madrid: UNED.

Sandoval, M. y Simón, C. (2007). *Los alumnos con problemas de conducta*. Claves para la formación del profesorado. Contextos Educativos, 10, 91-100

Santos Guerra, M.A. (2000). *El harén pedagógico. Perspectiva de género en la organización escolar*. Barcelona: Graó.

Siguán, M. (1998). *La escuela y los inmigrantes*. Barcelona: Paidós

Simón, C. (2006). *Hacia la comprensión de las dificultades de comportamiento y adaptación en el aula, en el marco de una educación que promueva la inclusión*. En A. Moreno y M. Soler (Coords.). *La disrupción en las aulas, problemas y soluciones* (pp. 189 □ 199). Madrid.

Recomendacións

Otros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes
 - O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Dificultades Específicas de Aprendizaxe**

Asignatura	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Dificultades Específicas de Aprendizaxe			
Código	P02M081V01202			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Selección	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	2c
Lingua	Castelán			
Impartición	Galego			
Departamento	Dpto. Externo Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Tellado Gonzalez, Fernando			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia Deaño Deaño, Manuel Tellado Gonzalez, Fernando			
Correo-e	ftellado@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	En esta materia trataremos los disitintos procesos neuropsicológicos y cognitivos que subyacen a la lectura, escritura y cálculo y que nos pueden explicar las dificultades que aparecen en los niños/as en los contextos escolares. Estas dificultades constituyen en su conjunto lo que se conoce como dificultades específicas de aprendizaje			

Competencias de titulación

Código	
A1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
A3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicológico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.
A4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
A6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.
B1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicológicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.
B2	Ser quen de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas, así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos.
B3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as Tics, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.
B4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións expostas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixida, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje
Comprender a natureza cognitiva dos procesos implicados na aprendizaxe da lectura, a saber escritura e o cálculo nas persoas con dificultades de aprendizaxe específicas.		A1 B1
Coñecer distintos programas para o apoio específico educativo á aprendizaxe destas persoas.	saber	A3 B2
Ser capaz de elaborar e deseñar programas de apoio e aplicalos conforme ás necesidades motivacionais e de apoio dos persoas con dificultades específicas de aprendizaxe.	saber facer	A3 A4 B2
Sintetizar os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento	saber facer	A3 A4 A6 B4
Avaliar os resultados dos programas aplicados en termos de beneficios para a aprendizaxe das persoas en termos do coñecemento actual do curso.	saber facer Saber estar / ser	A6 B2
Ser capaz de comunicar e aplicar os seus resultados a situacións de dificultades de aprendizaxe específicas.	saber facer Saber estar / ser	A1 B3 B4

Contidos

Tema	
Desenvolvemento, avaliación e intervención nos procesos neuropsicolóxicos implicados na lectura	Procesos lectores (perceptivos, lexicales, sintácticos, semánticos) Avaliación das dificultades lectoras. Como deben ser avaliadas as dificultades lectoras. Instrumentos a utilizar Intervención nas dificultades lectoras: nivel percetivo, léxico, sintáctico e semántico
Dificultades de aprendizaxe en lectura ou dislexia	Teorías explicativas da dislexia: déficit fonolóxico, dobre déficit, déficit de automatización Subtipos dislexicos Avaliación da dislexia baseada en procesos cognitivos Programas de intervención para a mellora da dislexia: PREP-L
Dificultades de aprendizaxe en matemáticas ou discalculia	Explicación neurolóxica, cognitiva e de desenvolvemento Avaliación da discalculia. Criterios de identificación. Instrumentos adecuados. Sistema de intervención: PREP-M
Dificultades de aprendizaxe na escritura ou disgrafía	Procesos básicos e dificultades na aprendizaxe da escritura. Explicación desde a psicoloxía cognitiva e a neuropsicología Avaliación da disgrafía. Identificación das dificultades disgráficas. Sistema de intervención: intervención nos procesos de produción do texto.

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	3	0	3
Seminarios	10	5	15
Traballos de aula	7	2	9
Titoría en grupo	5	0	5
Traballos e proxectos	0	43	43

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Titoría en grupo	Atención en pequenos grupos para reflexionar sobre os temas, discutir actividades ou tarefas dos seminarios, sesións maxistrais e/ou o traballo autónomo dos estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Titoría en grupo Orientacións ao alumnado de forma presencial en aula ou tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación		
	Descrición	Calificación
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20
Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40
Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40

Otros comentarios sobre la Evaluación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do segundo cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Deaño, M (2000). *Como prevenir las dificultades del cálculo*. Málaga: Aljibe

García Madruga, J. (2006) *Lectura y conocimiento*, Barcelona: Paidós

González-Piñeda, J. Nuñez, J.C. (1998). *Dificultades de aprendizaje escolar*. Madrid: Pirámide

Molina, S. ; Sinués, A. Deaño, M. (1998). *El fracaso en el aprendizaje escolar (II). Dificultades específicas de tipo neuropsicológico*. Málaga: Aljibe

Vieiro, P. (2005). *Psicología de la lectura*. Madrid: Pearson

Recomendacións

Otros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Metodoloxías para a Inclusión Escolar				
Asignatura	Metodoloxías para a Inclusión Escolar			
Código	P02M081V01203			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descriptores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimstre
	3	OP	1	2c
Lengua	Castelán			
Impartición	Galego			
Departamento	Dpto. Externo Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	García Señorán, María del Mar			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia Deaño Deaño, Manuel García Señorán, María del Mar			
Correo-e	msenoran@uvigo.es			
Web				
Descrición general	Esta materia ten como obxectivo capacitar aos estudantes para valorar as situacións de estudantes con necesidades educativas, a análise de metodoloxías de atención á diversidade e o desenvolvemento de programas que faciliten unha educación inclusiva			

Competencias de titulación

Código	
A1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
A3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.
A5	Aprender a colaborar cos servizos psicopedagóxicos e de orientación familiar, promovendo a mellor resposta educativa.
A6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.
B1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.
B2	Ser quen de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas, así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos.
B3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as Tics, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.
B4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións expostas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixida, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje

Comprender a ASC e Atención educativa hospitalaria (AEH) como unha estratexia educativa que contribúe a fomentar a participación e a mellora da calidade de vida desde a intervención para a atención á diversidade; como unha metodoloxía de intervención con capacidade para integrar a diferentes colectivos, estimulando a participación e ou desenvolvemento persoal e grupal e	saber	A3 A5 B2
Coñecer as distintas condicións experimentais da intervención sobre animación sociocultural e atención hospitalaria.	saber	A3 B1
Ser capaz de elaborar e deseñar programas de ASC, ATH e aplicalos conforme ás necesidades de apoio específico dous persoas con necesidades específicas de apoio educativo.	saber facer	A1 B2
Sintetizar vos principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual.	saber saber facer	A6 B4
Avaliar vos resultados dous programas de intervención aplicados en termos do coñecemento actual do curso.	saber facer Saber estar / ser	A6 B2
Ser capaz de comunicar e aplicar os seus resultados en situacións de apoio educativo	saber facer Saber estar / ser	A1 B3 B4

Contidos

Tema		
Cara a unha pedagogía da autonomía	Instrucción educativa inclusiva. Aprendizaxe mediado. Fortalezas e debilidades Potencial de aprendizaxe	
Planificación dun programa de apoio educativo específico con persoas con N.E.E.	Fases no deseño de programas Implementación do deseño Avaliación de programas de intervención Elaboración do informe	
Os servizos educativos	Os servizos educativos en e para a comunidade Os servizos sociais comunitarios Os servizos sanitarios ante a discapacidade Os servizos culturais e de tempo libre	
A atención educativa hospitalaria como estratexia educativa	A pedagogía hospitalaria e a educación especial. As necesidades educativas especiais dos nenos enfermos. A organización dos servizos educativos para nenos con enfermidades crónicas e de longa duración. Achegas da pedagogía hospitalaria á contorna socio-familiar	

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	3	0	3
Seminarios	10	5	15
Traballos de aula	7	2	9
Titoría en grupo	5	0	5
Traballos e proxectos	0	43	43

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Titoría en grupo	Atención en pequenos grupos para reflexionar sobre os temas, discutir actividades ou tarefas dos seminarios, sesións maxistrais e/ou o traballo autónomo dos estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Orientacións ao alumnado de forma presencial en aula ou tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación

	Descrición	Calificación
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20
Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40
Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40

Otros comentarios sobre la Evaluación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do segundo cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Domínguez Alonso, J. (2009). *Atención a la diversidad en la educación Primaria*. Barcelona: Editorial Da Vinci.

Echeitia, G. (2006). *Educación para la inclusión o educación sin exclusiones*. Madrid: Narcea.

Grau Rubio, C. y Ortiz González M.C. (2001). *La pedagogía hospitalaria en el marco de una educación inclusiva*. Archidona (Málaga): Aljibe.

Guillén Cumplido M. y Mejía Asensio, A. (2002). *Actuaciones educativas en aulas hospitalarias: atención escolar a niños enfermos*. Madrid: Narcea.

Ruiz, L. (2003). *Animación y discapacidad. La integración en el tiempo libre*. Salamanca, Amarú.

Vila, A. (2005). *Los hijos "diferentes" crecen, Cuando las personas deficientes se hacen mayores*. Madrid: Narcea.

Vega, A. (2007). De la dependencia a la autonomía: ¿dónde queda la educación? *Educación XX1*, 10, pp. 239-264.
<http://www.uned.es/educacionXX1/pdfs/10-11.pdf>

Recomendacións

Otros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
As TIC Aplicadas á Educación Inclusiva				
Asignatura	As TIC Aplicadas á Educación Inclusiva			
Código	P02M081V01204			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descriptores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimstre
	3	OP	1	2c
Lengua Impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Martinez Figueira, Maria Esther			
Profesorado	Martinez Figueira, Maria Esther Raposo Rivas, Manuela			
Correo-e	esthermf@uvigo.es			
Web				
Descripción general	Nesta materia preséntanse as Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC) como un recurso importante para atender ás persoas con necesidades especiais de apoio educativo. Particularmente, abordamos aplicacións tecnolóxicas e informáticas específicas e ferramentas para a intervención e axuda no aula.			

Competencias de titulación

Código	
A2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.
A3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.
A4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
B2	Ser quen de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas, así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentando melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos.
B3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as Tics, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.
B4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións expostas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixida, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje
(*)Explotar didácticamente programas educativos informatizados y reconocer una metodología de uso adecuada para la integración en el aula de estos recursos.	saber	A2
	saber facer	A4
		B3
(*)Valorar la necesidad de realizar una adecuada selección de estos recursos para una mejor integración curricular de ellos.	saber facer	A2
	Saber estar / ser	A4
		B4

(*)Ser conscientes de las posibilidades y limitaciones de los programas educativos informatizados dentro de los contextos instruccionales para poder utilizarlos con criterios de calidad.	saber saber hacer Saber estar / ser	A2 A4 B2
(*)Ser capaz de buscar, seleccionar, evaluar o diseñar y construir materiales didácticos en soporte tecnológico adaptados a las características y capacidades de los alumnos.	saber saber hacer Saber estar / ser	A2 A3 A4 B4

Contidos

Tema		
ASPECTOS INTRODUCTORIOS: As TIC na escola inclusiva	Lexislación e e-inclusion TAD e PA: concepto, clasificación, vantaxas, oportunidades, barreiras e retos	
APLICACIÓNS TECNOLÓXICAS E INFORMÁTICAS PARA AS NECESIDADES ESPECIAIS DE APOIO EDUCATIVO	Para a atención a distintas capacidades sensoriais e mentais Para a aprendizaxe da lectura, a escritura, o cálculo, habilidades cognitivas[] Para o diseño de recursos tecnolóxicos específicos	
FERRAMENTAS PARA A INTERVENCIÓN E AXUDA NA AULA	Accesibilidade ao ordenador: sistema operativo e periféricos Accesibilidade ao contido na web	
AS TIC COMO APOIO Á LABOR PROFESIONAL	Para a investigación sobre educación inclusiva Para a presentación de informes	

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	3	0	3
Seminarios	10	5	15
Traballos de aula	7	2	9
Titoría en grupo	5	0	5
Traballos e proxectos	0	43	43

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Titoría en grupo	Atención en pequenos grupos para reflexionar sobre os temas, discutir actividades ou tarefas dos seminarios, sesións maxistras e/ou o traballo autónomo dos estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Orientacións ao alumnado de forma presencial en aula ou titoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación

	Descrición	Calificación
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20
Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40
Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40

Otros comentarios sobre la Evaluación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do segundo cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA

AINSCOW, M. (2001). Desarrollo de escuelas inclusivas. Madrid: Narcea.

AINSCOW, M. (2005) El próximo gran reto: la mejora de la escuela inclusive. Ponencia. Congreso sobre Efectividad y Mejora Escolar. Barcelona, Enero.

ARNÁIZ SÁNCHEZ, P. (2003). Educación inclusiva: una escuela para todos. Madrid: Ediciones Aljibe.

CABERO, J.; Córdoba, M. y Fernández, J.M. (2007): Las TIC para la igualdad. Nuevas tecnologías y atención a la diversidad. Sevilla: MAD.

CEBRIAN DE LA SERNA, M.; GALLEGU ARRUFAT, M.J. (2011): Procesos educativos con TIC en la sociedad del conocimiento, Madrid: Pirámide.

ECHEÍTA, G. (2006). La educación para la inclusión o la educación sin exclusiones. Madrid. Narcea.

ECHEITA, G. (2008). Inclusión y exclusión educativa. Voz y Quebranto. En REICE, Revista Electrónica Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación, 6 (2), 9-18.

ESCUADERO, J.M. (2005). [Fracaso escolar, exclusión educativa:¿de qué se excluye y cómo?] Profesorado, revista de currículum y formación del profesorado, 1(1).

GARCÍA PONCE, F. J. (2006). Nuevas Tecnologías y Contenidos Educativos para la Educación Especial. Red Digital. Revista de Tecnologías de la Información y Comunicación, 6 [En línea]. Disponible en http://reddigital.cnice.mec.es/6/Articulos/articulo_resumen.php?articulo=6

GARCÍA PONCE, F.J.et.al. (coord.). Accesibilidad, TIC y educación. Madrid. MEC. Serie Informes, nº 17. <http://ares.cnice.mec.es/informes/17/index.htm>

LEY 51/2003, de 2 de diciembre, de igualdad de oportunidades, no discriminación y accesibilidad universal de las personas con discapacidad (BOE nº 289 de 3 de diciembre de 2003).

MARTÍNEZ SÁNCHEZ, F. y PRENDES ESPINOSA, Mª P. (coord.) (2008). Nuevas Tecnologías y Educación. Madrid: McGrawHill.

PARRILLA, A. (2002). [Acerca del origen y sentido de la educación inclusiva], en Revista de Educación, 327, pp.11-30.

PARRILLA, A. (2007). [La construcción del proceso de exclusión social en jóvenes: Guía para la detección y evaluación de procesos de exclusión (Sevilla)]. I+D+I 2004-07 del Ministerio de Educación y Ciencia. Ref.: SEJ2004-06193-C02-01/EDUC.

PARRILLA, A. (2008). El Desarrollo Local de proyectos educativos Inclusivos. Perspectiva CEP, nº 14,

PARRILLA, A. (2009). ¿Y si la investigación sobre inclusión no fuera inclusiva? Apuntes desde una investigación biográfico-narrativa. En Revista de Educación, 343,101-117.

PARRILLA, A. (2010). Ética para una investigación inclusiva. Revista Educación Inclusiva. 3 (1), 165-174.

PARRILLA, A. (dir.) (2008). [Análisis de los procesos de inclusión/exclusión educativa en la educación obligatoria. Desarrollo de proyectos locales de cambio y mejora escolar]. Memoria Técnica para proyectos tipo A y B. Referencia. EDU2008-06511-C02-01.

PARRILLA, A. y SUSINOS, T. (2005). [La construcción del proceso de exclusión social en las mujeres: origen, formas, consecuencias e implicaciones formativas] Expte. 90/02 0000245 1 010112003. Informe de Investigación Instituto de la Mujer.

PARRILLA, A. y SUSINOS, T. (2007). [La construcción del proceso de exclusión social en jóvenes: Guía para la detección y evaluación de procesos de exclusión (Cantabria y Sevilla)]. I+D+I 2004-07 del Ministerio de Educación y Ciencia. Ref.: SEJ2004-06193-C02-02/EDUC.

PARRILLA, A. y SUSINOS, T. (2010). [Desarrollo de proyectos locales de cambio y mejora escolar en tres Comunidades Autónomas], comunicación presentada en el Congreso Internacional La Educación Inclusiva hoy: escenarios y protagonistas, Cantabria, 24 a 26 de marzo de 2010.

PRENDES ESPINOSA, M.P. (2000). Nuevas tecnologías aplicadas a la educación especial. En Y continuamos avanzando. Las nuevas tecnologías para la mejora educativa (pp. 733-753). Sevilla: Kronos.

PUIGDELLÍVOL, I. (2004a). Incluir es sumar. Comunidades de Aprendizaje como modelo de escuela inclusiva. Aula de innovación educativa, 131, 47-50.

PUIGDELLÍVOL, I. (2004b). [La oportunidad de reforzar la formación de los maestros y las maestras]. En Aula de innovación educativa, 133-134, 74-82.

PUJOLÁS, P. (2004). Aprender juntos alumnos diferentes. Barcelona, Octaedro.

RAPOSO RIVAS, M.; MARTÍNEZ FIGUEIRA, M.E.; Baamonde Paz, M.L. (2010). [Un Proyecto Inclusivo de Mejora Escolar: claves formativas y constitutivas], comunicación presentada en el I Congreso Internacional: Reinventar la Formación Docente, Málaga, 8 a 10 de noviembre de 2010.

SÁNCHEZ, José. (1997). Software educativo para alumnos con necesidades educativas especiales. Revista Píxel Bit nº 9 <http://www.sav.us.es/pixelbit/>

WEBGRAFÍA

PortalARASAAC - Portal Aragonés de Sistemas Aumentativos y Alternativos de Comunicación <http://www.catedu.es/arasaac/>

PortalCERMI (Comité Español de Representantes de Personas con Discapacidad), <http://www.cermi.es/>

PortalCNICE-EE <http://ares.cnice.mec.es/nnee/index.html>

PortalCREDA. recursos EE en Cataluña <http://www.xtec.es/creda/index.htm>

PortalCREENA Centro de Recursos de EE de Navarra <http://www.pnte.cfnavarra.es/creena/>

PortalEvalúa. Software sobre Educación Especial <http://paidos.rediris.es/needirectorio/>

PortalNEEDdirectorio <http://www.needirectorio.com/>

Portal XTEC: EAPs: <http://www.xtec.net/eap/index.htm> ;diversitat i NEE: <http://www.xtec.net/dnee/index.htm>

Nota:

En las sesiones de clase se entregará bibliografía complementaria.

Recomendacións

Otros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes.

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Alto Rendemento Deportivo: Os Paralímpicos				
Asignatura	Alto Rendemento Deportivo: Os Paralímpicos			
Código	P02M081V01205			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descriptores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimstre
	3	OP	1	2c
Lengua Impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais Dpto. Externo			
Coordinador/a	Martínez Patiño, Maria Jose			
Profesorado	González Freire, Marta Martínez Patiño, Maria Jose			
Correo-e	mjpatino@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é o deseño programas de participación competitiva de alto rendemento, a valoración das intervencións realizada sobre a motivación e colaboración dos participantes			

Competencias de titulación

Código	
A2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.
A3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.
A4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
A5	Aprender a colaborar cos servizos psicopedagóxicos e de orientación familiar, promovendo a mellor resposta educativa.
A6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.
B2	Ser quen de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas, así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos.
B3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as Tics, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.
B4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións expostas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixida, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje
(*)Reconocer y valorar la necesidad de que la escuela y sus profesionales participen en generar ambientes deportivos que propicien el desarrollo de las competiciones y convivencias que favorezcan las potencialidades sociales y físicas de los estudiantes con n.e.e.	saber Saber estar / ser	A4 A5 B3

(*)Integrar los conocimientos adquiridos sobre el alto rendimiento deportivo en propuestas creativas y eficaces de intervención y desarrollo personal	saber hacer	A2 A4 A6 B4
(*)Diseño de ambientes de competición paralímpica	saber hacer	A4 B2
(*)Identificar los elementos clave del trabajo en grupo que permitan el desarrollo de proyectos y actividades competitivas de alto rendimiento.	saber hacer	A3 A4 B3
(*)Aplicar estrategias de comunicación (debate, argumentación, negociación y consensos en equipo) y de gestión (planificación y organización) necesarias para el desarrollo de proyectos de tipo competitivo	saber hacer Saber estar / ser	A3 A4 B3
(*)Desarrollar habilidades de aprendizaje autónomo que permita seguir profundizando en el conocimientos sobre la educación inclusiva y buscando soluciones para el desarrollo de proyectos eficaces en atención a la diversidad	saber hacer	A2 A3 A4 B4

Contidos

Tema	
Sistema Español de Alto Rendemento	Paralímpico Introdución Comité Paralímpico Español aralímpico
Plan ADOP	Que é o plan ADOP Deportistas que integran o plan ADOP
Deportes Paralímpicos	Deportes de verán Deportes de inverno Sistema de clasificación deportiva
Alto Rendemento Paralímpico	Introdución Natación, Ciclismo e Atletismo como exemplos de alto rendemento Xogos Paralímpicos
Deportes exclusivos de persoas con discapacidade	Boccia Goalball
(*)Proceso de integración	*

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	3	0	3
Seminarios	5	0	5
Traballos de aula	7	7	14
Titoría en grupo	10	0	10
Traballos e proxectos	0	43	43

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Titoría en grupo	Atención en pequenos grupos para reflexionar sobre os temas, discutir actividades ou tarefas dos seminarios, sesións maxistras e/ou o traballo autónomo dos estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Orientacións ao alumnado de forma presencial en aula ou tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación

	Descrición	Calificación
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20

Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40
Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40

Otros comentarios sobre la Evaluación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do segundo cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

A. Alfonso- HP Sport Consulting. *Análisis y valoración del modelo de trabajo*

desarrollado por el Comité Paralímpico Español durante el ciclo 2005-2008- Madrid, 2008.

Cooper RA, Quatrano LA, Axelson PW, Harlan W, Stineman M, Franklin B, Krause JS, Bach J, Chambers H, Chao EY, Alexander M, Painter P. Research on physical activity and health among people with disabilities: a consensus statement. *J Rehabil Res Dev.* 1999 Apr;36(2):142-54.

McArdle WD, FL Katch, VL Katch. *Exercise physiology: Energy, nutrition and Human performance* 5ª ed., USA, Lippincott Williams Wilkins, 2006.

S.K.Powers and E.T Howley. *Exercise Physiology: Theory and application to fitness and performance*, 4ª ed., Madrid, editorial McGraw Hill-Interamericana, 2001.

Vanlandewijck Y. Sport science in the Paralympic movement. *J Rehabil Res Dev.* 2006 Nov-Dec;43(7):xvii-xxiv.

Recomendacións

Otros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes
- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**A Actividade Física en Poboacións Especiais: Persoas con Discapacidade Física, Psíquica e Sensorial**

Asignatura	A Actividade Física en Poboacións Especiais: Persoas con Discapacidade Física, Psíquica e Sensorial			
Código	P02M081V01206			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descritores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	3	OB	1	2c
Lengua	Castelán			
Impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Martinez Lemos, Rodolfo Ivan			
Profesorado	Martinez Lemos, Rodolfo Ivan			
Correo-e	ivanmartinez@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/ivanmartinez			
Descrición general	A materia é un compendio da evidencia actual dispoñible e a experiencia acreditada de profesionais e institucións, cuxo obxectivo último é conseguir a mellor práctica docente en Actividade Física para Poboacións Especiais.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
A3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.
A4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
A6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.
B1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.
B2	Ser quen de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas, así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos.
B3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as Tics, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.
B4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións expostas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixida, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje
Comprender a natureza do desenvolvemento en persoas con discapacidade física, psíquica e sensorial.	saber	A1 B1
Coñecer as distintas condicións experimentais da intervención sobre o desenvolvemento en persoas con discapacidade física, psíquica e sensorial.	saber	A3 B2
Ser capaz de elaborar e deseñar programas de intervención no desenvolvemento en persoas con discapacidade física, psíquica e sensorial. e aplicalos conforme ás necesidades de apoio específico dos persoas con estas necesidades específicas de apoio educativo.	saber facer	A3 A4 B2
Sintetizar os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual.	saber facer	A3 A4 A6 B4
Avaliar os resultados dos programas de intervención aplicados en termos do coñecemento actual do curso.	saber facer Saber estar / ser	A3 A4 A6 B4
Ser capaz de comunicar e aplicar os seus resultados en situacións de apoio educativo	saber facer Saber estar / ser	A1 B3 B4

Contidos

Tema	
Introdución á AFEPE (Actividade Física en Poboacións Especiais)	Actividade Física, Exercicio e Deporte Ámbitos de intervención en AFEPE
A AFEPE no ámbito educativo	O modelo inclusivo na Educación Física Escolar. O xogo como medio de atención á diversidade. O rol do docente en AFEPE. Evidencia científica dispoñible
AFEPE e discapacidade sensorial Visual (DSV)	Alteracións do patrón de marcha en persoas con DSV. A intervención en AFEPE con persoas con DSV A poboación escolar con DSV en Galicia. Evidencia científica dispoñible
AFEPE e discapacidade física-funcional (DFF)	Alteracións do patrón de marcha en persoas con DFF. A intervención en AFEPE con persoas con DFF A poboación escolar con DFF en Galicia. Evidencia científica dispoñible
AFEPE e discapacidade intelectual (DI)	Alteracións do patrón de marcha en persoas con DI. A intervención en AFEPE con persoas con DI A poboación escolar con DI en Galicia Evidencia científica dispoñible
AFEPE e outras alteracións da conduta ou da personalidade	Técnicas e estratexias de disciplina en AFEPE. A intervención en AFEPE A poboación escolar con alteracións de conduta e/ou personalidade en Galicia. Evidencia científica dispoñible
AFEPE e Nordic Walking: un novo concepto de movemento saudable no medio escolar.	Orixe do Nordic Walking ou Marcha Nórdica Evidencia científica do Nordic Walking como exercicio saudable. A adecuación do NW ás poboacións especiais. O ensino-aprendizaxe da técnica ALFA247® Nordic Walking indoor e outdoor.
Boas prácticas docentes en AFEPE	As habilidades de relación e comunicación. A valoración inicial do alumno/a. O plan personalizado de intervención. A eficacia do ensino en AFEPE A avaliación diferencial A organización preventiva

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	3	0	3
Seminarios	5	0	5
Traballos de aula	7	7	14
Titoría en grupo	10	0	10
Traballos e proxectos	0	43	43

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Titoría en grupo	Atención en pequenos grupos para reflexionar sobre os temas, discutir actividades ou tarefas dos seminarios, sesións maxistrais e/ou o traballo autónomo dos estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Orientacións ao alumnado de forma presencial en aula ou tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación

	Descrición	Calificación
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20
Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40
Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40

Otros comentarios sobre la Evaluación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do segundo cuadrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Gómez, H. (2009), *Educación física y atención a la diversidad*, Madrid: La Tierra Hoy (ISBN: 978-84-96182-64-6)

Horvat, M., Block, M., Kelly, L. (2007). *Developmental and Adapted Physical Activity Assessment*, Champaign IL: Human Kinetics.

Wilhelm, A.; Neureuther, C.; Mittermaier, R. (2009) *Manual práctico de Nordic Walking-Marcha Nórdica*, Madrid; Tutor

Recomendacións

Otros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o

correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Exercicio Físico, Saúde e Calidade de Vida: Pautas para o seu Desenvolvemento**

Asignatura	Exercicio Físico, Saúde e Calidade de Vida: Pautas para o seu Desenvolvemento			
Código	P02M081V01207			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descritores	Creditos ECTS 3	Seleccione OP	Curso 1	Cuatrimestre 2c
Lengua	Castelán			
Impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Martinez Lemos, Rodolfo Ivan			
Profesorado	Martinez Lemos, Rodolfo Ivan			
Correo-e	ivanmartinez@uvigo.es			
Web				
Descrición general	A materia é un compendio da evidencia actual dispoñible e a experiencia acreditada de profesionais e institucións en promoción de Exercicio Físico Saudable , cuxo obxectivo é adquirir competencias para a prescrición de AF e Exercicio no ámbito das actividades da vida diaria (AVD) de poboacións especiais.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
A2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.
A3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.
A4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
A6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.
B1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.
B2	Ser quen de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas, así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos.
B3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as Tics, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.
B4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións expostas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixida, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje

Comprender a natureza do exercicio físico, a saúde e calidade de vida: en persoas con discapacidade.	saber	A1 B1
Coñecer as distintas condicións experimentais da intervención do en actividade físico, a saúde e calidade de vida: en persoas con discapacidade		A2 B2
Ser capaz de elaborar e deseñar programas de intervención no natureza do exercicio físico, a saúde e calidade de vida: en persoas con discapacidade e aplicalos conforme ás necesidades de apoio específico dos persoas	saber facer	A3 A4 B2
Sintetizar os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual.	saber facer	A3 A4 A6 B4
Avaliar os resultados dos programas de intervención aplicados en termos do coñecemento actual do curso.	saber facer Saber estar / ser	A3 A4 A6 B4
Ser capaz de comunicar e aplicar os seus resultados en situacións de apoio educativo	saber facer Saber estar / ser	A1 B3 B4

Contidos

Tema

1) Estimación da saúde e control do exercicio en poboacións especiais.	1.1 Avaliación da saúde nun marco non médico. 1.2 Avaliación do fitness : Brockport Physical Fitness Test (BPFT)
2) Seguridade, prevención de lesións e procedementos de urxencia en poboacións especiais.	2.1 Seguridade na avaliación e participación en Exercicio. 2.2 Plans e procedementos de urxencia. 2.3 Lesións musculoesqueléticas relacionadas co Exercicio.
3) Accesibilidade a Espazos de Uso Deportivo	3.1 Condicións de acceso e accesibilidade 3.2 Axudas técnicas 3.3 Accesibilidade desapercibida
4) Nordic Walking; exercicio físico saudable para poboacións especiais.	4.1 Análise de posibles alteracións da marcha 4.2 Nordic Walking e mellora cardiovascular. 4.3 Nordic Walking e mellora de mobilidade articular e flexibilidade. 4.4 Nordic Walking e mellora de forza-resistencia muscular. 4.5 Nordic Walking e control de peso.

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	3	0	3
Seminarios	5	0	5
Traballos de aula	7	7	14
Titoría en grupo	10	0	10
Traballos e proxectos	0	43	43

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Titoría en grupo	Atención en pequenos grupos para reflexionar sobre os temas, discutir actividades ou tarefas dos seminarios, sesións maxistrais e/ou o traballo autónomo dos estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Orientacións ao alumnado de forma presencial en aula ou tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación		
	Descrición	Calificación
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20
Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40
Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40

Otros comentarios sobre la Evaluación

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do segundo cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

ACSM (2000),

Manual de consulta para el control y laprescripción de ejercicio

, Champaign, IL Human Kinetics

López,J.;López,L. (2008),*Fisiología clínica del ejercicio*,Madrid: Editorial Médica Panamericana.

SEMFYD (2006), *Prescripciónde ejercicio en el tratamiento de enfermedades crónicas*. Barcelona: SemfycEdiciones.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo Fin de Máster				
Asignatura	Traballo Fin de Máster			
Código	P02M081V01208			
Titulacion	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimstre
	10	OB	1	2c
Lengua	Castelán			
Impartición	Galego			
Departamento	Dpto. Externo Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Conde Rodriguez, Maria Angeles			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia Conde Rodriguez, Maria Angeles Deaño Deaño, Manuel Garcia Señorán, Maria del Mar Gayo Álvarez, María Elena Rodriguez Rodriguez, Juan Luis Tellado Gonzalez, Fernando			
Correo-e	angelesconde@uvigo.es			
Web				
Descrición general	O Traballo Fin de Máster é un traballo tutelado que se realizará durante o segundo cuatrimestre e ten como obxectivo a aplicación dos coñecementos adquiridos neste Máster para a elaboración e deseño dun proxecto de intervención no contexto das prácticas externas.			
	A este traballo correspóndelle un total de 10 créditos e para superalo é necesario a elaboración dunha memoria de intervención e a súa defensa pública			

Competencias de titulación	
Código	
A1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
A2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.
A3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.
A4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
A6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.
B1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.
B2	Ser quen de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas, así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos.
B3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as Tics, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.

- B4 Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións expostas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixida, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje
Aplicar os coñecementos adquiridos na elaboración e deseño dun programa aplicado en saber facer Psicoloxía da Educación		A1 A4 B2
Adquirir habilidades para obter e analizar críticamente a información científica e construír un marco teórico que sustente conceptualmente un programa de intervención	saber facer	A2 A3 A6 B2
Ser capaz de planificar, deseñar e levar a cabo unha intervención educativa no campo profesional	saber facer	A1 A2 A3 A4 B1 B2 B4
Comunicar de forma científica os resultados do traballo profesional	saber facer Saber estar / ser	A1 B2
Preparar o informe final para a súa comunicación e publicación	saber facer	A1 B2 B3

Contidos

Tema	
Os procesos implicados na programación educativa por competencias para a intervención en necesidades específicas de apoio educativo	Deseño do ensino (programación, secuencias didácticas, adaptacións curriculares) Estrutura e elementos das tarefas e proxectos Integración da metodoloxía de avaliación das competencias básicas
Experiencias de traballo	Propostas prácticas para programar por competencias
Elaboración e defensa de informes	Pautas para la elaboración y defensa de los informes de proyectos

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Traballos tutelados	0	175	175
Titoría en grupo	35	0	35
Presentacións/exposicións	10	20	30
Actividades introdutorias	10	0	10

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos tutelados	Revisión bibliográfica, elaboración e desenvolvemento dun proxecto de intervención.
Titoría en grupo	Entrevistas que os estudantes manteñen co titor/a para o asesoramiento e resolución de dúbidas no desenvolvemento do proxecto de intervención e a memoria fin de máster.
Presentacións/exposición	Exposición e defensa ante un tribunal da investigación realizada polo estudante.
Actividades introdutorias	Presentación e orientacións do traballo fin de máster, directrices a seguir, criterios de avaliación, presentación e defensa.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Orientacións ao alumnado de forma presencial en aula ou tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas dos Traballos Fin de Máster

Tutoría en grupo	Orientacións ao alumnado de forma presencial en aula ou tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas dos Traballos Fin de Máster
------------------	---

Avaliación		
	Descrición	Calificación
Traballos tutelados	Seguimento e avaliación por parte do titor/a do traballo realizado polo estudante ata a elaboración da memoria final	50
Presentacións/exposicións	Presentación oral do traballo ante un tribunal formado por tres profesores/as do máster. Valorarase a presentación final e a exposición e defensa oral.	50

Otros comentarios sobre la Evaluación

Aqueles estudantes que non superen o traballo fin de máster na avaliación do segundo cuatrimestre poderán presentarse á segunda convocatoria no mes de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

AA.VV (2007). *Las competencias básicas y el currículo: orientaciones generales*, Cuadernos de Educación 2, Consejería de Educación de Cantabria.

AA.VV (2008). *Hacia un enfoque de la educación EN COMPETENCIAS*. Consejería de Educación y Ciencia de Asturias.

ZABALA, A. y ARNAU, L. (2007). *Cómo aprender y enseñar competencias*. Colección Ideas Claves. Graó. Barcelona

COLOMA . A.. M.I.. JIMÉNEZ. M.L SÁEZ (2008). *Metodologías para desarrollar competencias y atender a la diversidad guía para el cambio metodológico y ejemplos desde infantil hasta la universidad*. PPC

PELLICER C.y ORTEGA C... (2009) *La evaluación de las competencias básicas propuestas para evaluar el aprendizaje*. PPC

Villa, A. y Poblete, M. (2007) (Dir.). *Aprendizaje basado en competencias. Una propuesta para la evaluación de las competencias genéricas*. Bilbao: Mensajero/ICE de la Universidad de Deusto

CABRERIZO, J., RUBIO, M. J. y CASTILLO, S. (2007): *Programación por competencias. Formación y práctica*. Madrid. Pearson

CABRERIZO, J. y RUBIO, M. J. (2007): *Atención a la diversidad. Teoría Práctica*. Madrid. Pearson

CASTILLO, S. y CABRERIZO, J. (2010): *Evaluación educativa de aprendizajes y competencias*. Madrid. Pearson

Los recursos bibliográficos estarán relacionados con las actividades específicas que los estudiantes realicen

Recomendacións

Asignaturas que se recomienda cursar simultáneamente

Prácticas Externas II/P02M081V01210

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Prácticas Externas I/P02M081V01209

Otros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas Externas I**

Asignatura	Prácticas Externas I			
Código	P02M081V01209			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoyo Educativo			
Descriptores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimstre
	12	OB	1	1c
Lengua	Castellano			
Impartición	Gallego			
Departamento	Didáctica, organización escolar y métodos de investigación Didácticas especiales Dpto. Externo			
Coordinador/a	Martinez Figueira, Maria Esther Martinez Lemos, Rodolfo Ivan			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia Martinez Figueira, Maria Esther Martinez Lemos, Rodolfo Ivan Pazo Lorenzo, Irene Rodriguez Rodriguez, Juan Luis			
Correo-e	esthermf@uvigo.es ivanmartinez@uvigo.es			
Web				
Descripción general	Esta materia tiene como objetivo que los estudiantes conozcan de modo práctico instituciones, centros y servicios que trabajen con colectivos de personas con necesidades específicas de apoyo educativo			

Competencias de titulación

Código	
A1	Saber aplicar sistemas de evaluación e intervención a la determinación de las necesidades educativas especiales de los estudiantes con discapacidad intelectual, motriz y sensorial; de dificultades de aprendizaje derivadas del contexto sociocultural, de discriminación por razones de género, clase y etnia y de dificultades de aprendizaje específicas (lectura, escritura y cálculo) delimitando los ámbitos prioritarios de actuación y los apoyos requeridos para promover el aprendizaje significativo y relevante.
A2	Saber detectar y analizar posibles barreras para el acceso al currículo, el aprendizaje y la participación del alumnado con necesidades educativas especiales y problemas de aprendizaje.
A3	Conocer los sistemas adecuados para intervenir en la mejora de la competencia personal del alumnado en aquellos ámbitos de su desarrollo psicológico, social, de actividad física y deportivo que puedan relacionarse con sus necesidades educativas especiales.
A4	Generar destrezas para aprender a diseñar, en colaboración con el profesorado de aula, planes de trabajo individualizado para el alumnado con necesidades educativas específicas integrados en la respuesta organizativa del centro y en los servicios de apoyo, utilizando las TIC y favorecidos por actividades de deporte adaptado o paralímpico y que potencien actividades de salud y calidad de vida.
A5	Aprender a colaborar con los servicios psicopedagógicos y de orientación familiar, promoviendo la mejor respuesta educativa.
A6	Saber evaluar las implicaciones del uso de diferentes respuestas educativas ante los problemas derivados de la atención a la diversidad.
B1	Saber aplicar los conocimientos adquiridos sobre el funcionamiento de los procesos neuropsicológicos, las dificultades de aprendizaje y los trastornos del desarrollo, a través de respuestas ajustadas de tipo organizativo, curricular y social de los centros educativos y los servicios de apoyo, incluyendo la actividad física para poblaciones especiales.
B2	(*)Ser quen de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas, así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentando melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos.
B3	(*)Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentando a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as Tics, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.
B4	(*)Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións expostas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixida, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.

Competencias de materia		
Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje
Conocer la estructura y finalidad de los servicios e instituciones en los que se realicen las prácticas y la documentación básica en la que se sustente la actividad del servicio o institución.	saber	A3 A4 B2
Observar sistemáticamente las actuaciones de los profesionales en diferentes contextos educativos, sociales, comunitarios, etc., y colaborar con ellos en lo que se considere pertinente	saber hacer Saber estar /ser	A2 A4 B4
Diagnosticar necesidades y problemas educativos especiales y diseñar alguna propuesta de intervención específica de inclusión y normalización especialmente de grupos específicos	saber hacer	A3 A4 B2
Detectar e intervenir a través de actividades con el fin de favorecer el desarrollo y aprendizaje e las personas con discapacidad	saber hacer	A2 A4 B2
Conocer la aplicación y el funcionamiento de las TIC en el desarrollo profesional y como herramientas para la intervención	saber saber hacer	A4 B1 B3
Adquirir destrezas y actitudes vinculadas a la comunicación, trabajo colaborativo con profesionales de diferente formación y responsabilidades y el asesoramiento interpersonal en ámbitos socioeducativos	saber hacer Saber estar /ser	A5 A6 B4
Adquirir conductas de respeto y ayuda, en especial con personas o colectivos en riesgo de exclusión social o de marginación	Saber estar /ser	A1 B2
Ser capaz de elaborar una memoria que refleje los aprendizajes más importantes adquiridos en el practicum, siguiendo una estructura recomendada por el tutor/a del máster.	saber hacer Saber estar /ser	A2 A3 A4 B1

Contenidos

Tema	
Conocimiento de las características de los centros de prácticas	Objetivos, programas, acciones, recursos humanos y materiales, etc. para el desarrollo de actividades de aprendizaje y deportivas dirigidas a poblaciones con necesidades específicas de apoyo.
Familiarización con las actividades que se llevan a cabo en los centros	Distintos tipos de actividades académicas con poblaciones con necesidades específicas de apoyo Actividad física y deportiva con poblaciones con necesidades específicas de apoyo educativo
Diseño de actividades y programas	Propuesta, programación y desarrollo de programas y acciones en los centros de prácticas.
Elaboración de memorias de progreso	Evaluación y seguimiento de programas de intervención

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Actividades introductorias	5	5	10
Tutoría en grupo	10	15	25
Prácticum	110	115	225
Informes/memorias de prácticas	20	20	40

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodologías

	Descripción
Actividades introductorias	Orientaciones sobre la planificación, diseño y realización de las actividades prácticas realizadas en centros, servicios y organizaciones relacionados con las necesidades de apoyo educativo
Tutoría en grupo	Atención en pequeños grupos para reflexionar sobre los temas, discutir actividades o tareas de los prácticas y/o las memorias que deben realizar los estudiantes.
Prácticum	Trabajo independiente tutorizado de prácticas en instituciones, organizaciones y centros educativos que incluyan poblaciones con necesidades de apoyo educativo

Atención personalizada

Metodologías	Descripción
--------------	-------------

Prácticum	Orientaciones al alumnado de forma presencial en aula o tutoría o de forma no presencial (correo electrónico o campus virtual) sobre cuestiones relacionadas con las propuestas de prácticas y las memorias
Tutoría en grupo	Orientaciones al alumnado de forma presencial en aula o tutoría o de forma no presencial (correo electrónico o campus virtual) sobre cuestiones relacionadas con las propuestas de prácticas y las memorias

Evaluación

	Descripción	Calificación
Prácticum	Informe de los tutor/as externos sobre la asistencia y realización de las de las distintas actividades prácticas	50
Informes/memorias de prácticas	Elaboración de una memoria sobre las actividades de prácticas de acuerdo a unos criterios previamente señalados	50

Otros comentarios sobre la Evaluación

El practicum I tendrá una duración de 120h que los estudiantes realizarán en varios centros, servicios y organizaciones que trabajan con personas con discapacidad tanto en el ámbito educativo como deportivo

Previamente el alumnado recibirá la información y documentación necesaria para llevar a cabo estas prácticas, sobre las que tendrán que realizar una memoria final.

Las actividades no superadas en primera convocatoria podrán ser superadas podrán ser recuperadas en la convocatoria de Julio

Fuentes de información

Los recursos bibliográficos estarán relacionados con las actividades, centros y servicios en los que se lleven a cabo las prácticas externas

Recomendaciones

Asignaturas que continúan el temario

Prácticas Externas II/P02M081V01210

Trabajo Fin de Máster/P02M081V01208

Otros comentarios

SE RECOMIENDA:

- La asistencia a la primera sesión de clase para poder conocer los objetivos de la materia, la planificación general y las opciones de evaluación de la misma.
- La asistencia continuada a las sesiones de clases y a las tutorías para poder seguir el desarrollo de la materia por parte de los estudiantes
- El uso continuado de la plataforma virtual en la que se recogen orientaciones y criterios de evaluación para el correcto desarrollo de la materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticas Externas II				
Asignatura	Prácticas Externas II			
Código	P02M081V01210			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimstre
	8	OB	1	2c
Lengua	Castelán			
Impartición	Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación Didácticas especiais Dpto. Externo Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Martinez Figueira, Maria Esther Martinez Lemos, Rodolfo Ivan			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia Martinez Figueira, Maria Esther Martinez Lemos, Rodolfo Ivan Rodriguez Rodriguez, Juan Luis			
Correo-e	esthermf@uvigo.es ivanmartinez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como obxectivo que os estudantes coñezan de modo práctico institucións, centros e servizos que traballen con colectivos de persoas con necesidades específicas de apoio educativo.			

Competencias de titulación	
Código	
A2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.
A3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.
A4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
A5	Aprender a colaborar cos servizos psicopedagóxicos e de orientación familiar, promovendo a mellor resposta educativa.
A6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.
B1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.
B2	Ser quen de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas, así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos.
B3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as Tics, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.
B4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións expostas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixida, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Tipología	Resultados de Formación y Aprendizaje
Coñecer a estrutura e finalidade dos servizos e institucións nos que se realicen as prácticas e a documentación básica na que se sustente a actividade do servizo ou institución.	saber	A3 A4 B2
Observar sistematicamente as actuacións dos profesionais en diferentes contextos educativos, sociais, comunitarios, etc., e colaborar con eles no que se considere pertinente	saber facer Saber estar / ser	A2 A4 B4
Diagnosticar necesidades e problemas educativos especiais e deseñar algunha proposta de intervención específica de inclusión e normalización especialmente de grupos específicos	saber facer	A3 A4 B2
Detectar e intervir a través de actividades co fin de favorecer o desenvolvemento e aprendizaxe e as persoas con discapacidade	saber facer Saber estar / ser	A2 A4 B2
Coñecer a aplicación e o funcionamento das TIC no desenvolvemento profesional e como ferramentas para a intervención	saber saber facer	A4 B1 B3
Adquirir destrezas e actitudes vinculadas á comunicación, traballo colaborativo con profesionais de diferente formación e responsabilidades e o asesoramento interpersoal en ámbitos socioeducativos	saber facer Saber estar / ser	A5 A6 B4
Adquirir condutas de respecto e axuda, en especial con persoas ou colectivos en risco de exclusión social ou de marxinación	Saber estar / ser	A6 B4
Ser capaz de elaborar unha memoria que reflicta as aprendizaxes máis importantes adquiridos no practicum, seguindo unha estrutura recomendada polo titor/a de o máster.	saber facer Saber estar / ser	A2 A3 A4 B1

Contidos

Tema	
As prácticas externas como instrumento de desenvolvemento dos profesionais en formación e noveis	Toma de decisións e programación de actividades e programas axustados ás necesidades dos usuarios e contextos Dinamización de programas e accións nos centros
Contextualización das prácticas: descrición da institución ou servizo	Características do centro de prácticas: obxectivos, programas, accións, recursos... en relación coa educación e o deporte. Familiarización coas actividades que se xeran no centro e recursos de que dispón
Elaboración de memorias de progreso e desenvolvemento de programas de intervención	Programación de actividades e programas Avaliación e seguimento das propostas de intervención

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Actividades introductorias	5	4	9
Prácticum	80	80	160
Titoría en grupo	10	15	25
Cartafol/dossier	0	6	6

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Orientacións sobre a planificación, deseño e realización das actividades prácticas realizadas en centros, servizos e organizacións relacionadas coas necesidades de apoio educativo
Prácticum	Traballo independente do estudante titorizado de prácticas nunha institución ou servizo educativo ou deportivo de persoas con necesidades específicas de apoio educativo
Titoría en grupo	Atención en pequenos grupos para reflexionar sobre os temas, discutir actividades ou tarefas dos prácticas e/ou as memorias que deben realizar os estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticum	Orientacións ao alumnado de forma presencial en aula ou titoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de prácticas e as memorias.
Titoría en grupo	Orientacións ao alumnado de forma presencial en aula ou titoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de prácticas e as memorias.

Avaliación		
	Descrición	Calificación
Prácticum	Informe do titor/a profesional sobre as actividades realizadas no centro de prácticas e a calidade das mesmas	70
Cartafol/dossier	Realización dun portafolio que recolla todo o proceso de realización das prácticas. Incluirá tamén e o informe de autoavaliación do estudante sobre a súa actuación nas actividades realizadas no centro de prácticas	30

Otros comentarios sobre la Evaluación

Bibliografía. Fontes de información

Os recursos bibliográficos estarán relacionados coas actividades, centros e servizos nos que se leven a cabo as prácticas externas

Recomendacións

Asignaturas que se recomienda cursar simultáneamente

Traballo Fin de Máster/P02M081V01208

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Prácticas Externas I/P02M081V01209

Otros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes
- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.